

Kollektivhus NU

c/o Egerö

Hägerstensvägen 237 D

129 35 HÄGERSTEN

info@kollektivhus.nu

2016-02-26

Näringsdepartementet

Yttrande över betänkandet ”Bostäder att bo kvar i” (SOU 2015:85)

Kollektivhus Nu är en riksorganisation för kollektivhus och andra bogemenskaper. Vi samlar 57 medlemsföreningar, varav 42 i befintliga kollektivhus/bogemenskaper och 15 intresseföreningar för byggandet av nya. I Sverige finns sju kollektivhus med inriktning på seniorer, eller ”andra halvan av livet”, men också i de flesta andra kollektivhus finns många seniorer och äldre som upplever en stor livskvalitet och trygghet tack vare boendegemenskapen.

Det finns ett stort behov av bogemenskaper för seniorer i alla åldrar och hushållssammansättningar, bl.a. för att den trygghet och hjälpsamhet som finns där underlättar kvarboende livet ut. Kollektivt boende gynnar ett kvalitativt kvarboende. Den gemenskap som finns i kollektivhus skapas genom vald arbetsgemenskap, som till skillnad från trygghetsbostädernas assisterade gemenskap, blir starkare och därmed mer hållbar.

En annan erfarenhet från kollektivhus och bogemenskaper är att en varierad ålderssammansättning, även i hus för andra halvan av livet, bidrar till att husen och gemenskapen fungerar bra under många år. De äldsta kollektivhusen med arbetsgemenskap är från 1980-talet och har fungerat utmärkt i mer än trettio år.

Vi vet av erfarenhet att tillgången på olika former av boendegemenskap, från människor i alla åldrar, långt ifrån motsvarar efterfrågan. Vi vet också att en flytt till ett trivsamt kollektivhus med gemenskap, trygghet och gemensamma aktiviteter upplevs av många seniorer som en flytt *till* någonting bättre, istället för en påtvingad flytt *från* en älskad men otrygg bostad. Genom att flytten upplevs som positiv sker den ofta så snart yngsta barnet flyttat hemifrån, vilket frigör större bostäder till trångbodda barnfamiljer.

Idag är många kommunala bostadsbolag tveksamma till att bygga kollektivhus om det inte finns en stor och tydlig grupp som aktivt och i organiserad form efterfrågar bogemenskaper. Vi upplever att många fler än de som engagerar sig aktivt i frågan är mycket positiva till boendeformen och gärna vill bo i kollektivhus. Vi är också övertygade om att människors psykosociala hälsa förbättras om fler får möjligheten att bo kollektivt. Byggbolagen bestämmer idag utformningen av bostadshusen, mycket utifrån de bostadstyper som är väl kända av bolagen själva sedan gammalt. Kommunerna bör därför själva ta initiativ till att låta bygga kollektivhus, såväl för alla åldrar som för ”andra halvan av livet”, och marknadsföra dem som de trygga boenden de är.

Det är inte rimligt att just kollektivhus ska byggas endast till aktiva och engagerade människor, när andra boendeformer byggs efter en beräkning efterfrågan. Trots att kollektivhus är något som fått stort genomslag i media de senaste åren är fortfarande en majoritet okunniga om att boendeformen finns och den behöver därför kontinuerligt kommuniceras.

Denna kunskapsbrist utmärker idag myndigheter, bostadsföretag och arkitekter lika mycket som bostadskonsumenter. Kollektivhus Nu har mycket erfarenhet och kunskap om hur kollektivhus bör byggas och förvaltas, men också om hur de bidrar till samhällsutvecklingen. Ytterligare forskning om bogemenskaper är dock mycket viktig för att bidra till kunskapsutveckling på bred front, bl.a. för att förtydliga de sociala, ekonomiska och miljömässiga värdena med kollektiva boendeformer.

Eftersom många bostadsföretag tvekar om att bygga kollektivhus är byggemenskap ett sätt att skapa nya hus. För byggemenskaper är dock de inledande kostnaderna svåra att hantera, särskilt om gruppen inte innefattar personer med t.ex. arkitektkompetens. Kollektivhus Nu är därför mycket positiva till förslaget om ett startbidrag till byggemenskaper, och menar att det är en nödvändighet för att fler hus som leder till bogemenskaper ska kunna komma till på detta sätt. Även när bostadsbolag är involverade i tillkomsten av nya bogemenskaper kan det behövas inledande planerings- och processtöd för samarbetet mellan intressegruppen och bostadsbolagets arkitekter.

Kollektivhus Nu har, liksom många bostadsföretag, erfarenhet av att vanlig hyresrätt kombinerad med en ideell förening för den kollektiva verksamheten har fungerat bra under många år. Stödet får inte enbart begränsas till ekonomiska föreningar eller kooperativ hyresrätt. Föreningen föreslår därför att även ideella föreningar/startargrupper för bogemenskaper med samarbetsavtal med bostadsföretag ska kunna få startbidrag som byggemenskaper.

Vi vill också upplysa om att det finns en lyckad kombination av trygghetsboende och kollektivhus i Stolplyckan i Linköping. Redan när huset byggdes i början av 1980-talet gjordes 35 av 184 lägenheter som integrerade servicelägenheter. Kommunen förfogar över de gemensamma lokalerna under vardagar 8-18, för aktiviteter för områdets förskolor samt lunch och fritidsverksamheter för pensionärer i huset och i grannskapet. Övrig tid används och sköts lokalerna av övriga boende. Områdets hemtjänst utgår från Stolplyckan.

Utredningen föreslår investeringsstöd till trygghetsbostäder för 70+-boende. Vi föreslår att detta investeringsstöd ska utgå även till smålägenheter i kollektivhus/bogemenskaper för alla åldrar, åtminstone motsvarande den andel av bostäder som reserveras för äldre.

Slutligen vill vi framföra att vi uppskattar att en statlig utredning betonar behovet av trygghet och gemenskap i boendet, vilket ju tillhör Kollektivhus Nu:s målsättningar.

Ulrika Egerö
ordförande